

◀ نقشه راه } 1. با نقش یک کارآفرین در راه اندازی یک کسب و کار آشنا می شویم.
2. یک کارآفرین موفق باید بتواند هزینه ها و درآمدهایش را درست محاسبه کند.

◀ فراز و فرود } 1. روزانه هزاران کسب و کار جدید در دنیا متولد می شود و هزاران کسب و کار می میرد.
2. در ایران سالانه بیش از صد هزار شرکت ثبت می شود. این شرکت ها کارآفرین یا موسس دارند.
3. شرکت ها به دنبال این هستند که با **تولید کالا** و **خدمات** و رفع نیازها و خواسته های مردم به خود و دیگران سود رسانند.
4. یک کارآفرین با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می کند اما این کار آسان نیست، چون بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمری کوتاه دارند.
5. احتمال دارد یک کسب و کار شکست بخورد و از بین برود، احتمال این هم وجود دارد که موفق شود و به سود دست پیدا کند؛ همین امر باعث به وجود آمدن انگیزه لازم برای شروع فعالیت و پذیرش خطرات آن می شود.

سوال: تولید به چند شکل است؟ 1. تولید کالا 2. تولید خدمات

سوال: هدف کارآفرینان از تولید کالا و خدمات چیست؟ 1. رفع نیازها و خواسته های مردم 2. کسب سود

سوال: با وجود خطرات شکست چه چیزی انگیزه لازم را برای شروع فعالیت اقتصادی به کارآفرین می دهد؟ چون احتمال موفقیت و کسب سود نیز وجود دارد.

◀ پلکان کار و رشد } 1. یک کارآفرین موفق ضرورتاً از ابتدا حتی کارآفرین نبوده است،
2. اما او با حرکت با چشم باز، شناخت ظرفیت های خود و اتفاقات اطراف، قدم به قدم از سطح ابتدایی کار به درجه بالا می رسد. مانند آقای میر مصطفی عالی نسب.

سوال: چه عواملی باعث می شوند یک کارآفرین از درجه ابتدایی کار به درجه بالا برسد؟ 1. حرکت با چشم باز 2. شناخت ظرفیت های خود و اتفاقات اطراف

📌 نقش کارآفرینان

1. کارآفرین کسی است با **نوآوری و خطر پذیری** } 1. محصولات جدیدی تولید و عرضه می کند
2. یا راه های جدیدی برای تولید کشف می کند
2. کارآفرین بینشی برای دیدن فرصت های کسب و کار دارند که دیگران از مشاهده آن ناتوانند یا به ذهنشان خطور نمی کند.
3. کارآفرین شجاعتی برای شروع یک سرمایه گذاری جدید دارد که دیگران فاقد آن هستند. آنها ایده های خود را امیدوارانه به کسب و کارهای سودآور تبدیل می کنند.
4. یک کارآفرین مهارت های ابتکار عمل دارد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف در کنار هم کالا یا خدمتی را تولید کند، به همین دلیل یک کارآفرین به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد.
5. کارآفرین لازم است تا آگاهی و دانش زیادی داشته باشد برای اتخاذ تصمیمات مناسب درباره } 1. موقعیت شرکت
2. پیشنهاد محصول
3. قیمت گذاری و تبلیغات
4. استخدام نیروی کار
6. کارآفرین باید توانایی مالی لازم را برای راه اندازی کسب کارش داشته باشد.
7. کار آفرین باید بداند که در **آغاز** کارش ممکن است با موفقیت کمتر یا عدم موفقیت روبرو شود.

ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق

1. **تیزبین:** فرصت‌های کسب و کار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند می‌بینند.
2. **نوآور:** ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کنند.
3. **ریسک پذیر:** پس انداز و خوشنامی‌شان را با شجاعت و تدبیر به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.
4. **خوشبین:** کارآفرینان واقع بین هستند اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی‌اند.
5. **پرانگیزه:** نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
6. **یادگیرنده:** از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
7. **سازمان دهنده:** منابع را به شکل کارایی مدیریت هماهنگ می‌کنند.

هزینه‌های تولید، درآمد و سود

1. هر فعال اقتصادی و کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست باید هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند.
2. یک کارآفرین برای تولید محصولات خود (تولید کالا یا خدمات) ناچار است هزینه کند.
3. هزینه‌های یک کار آفرین
  1. خرید یا اجاره محلی را به عنوان کارگاه مغازه یا دفتر خریداری
  2. خرید یا اجاره ماشین آلات و سایر ابزارها (سرمایه‌های فیزیکی)
  3. خرید یا تهیه مواد اولیه
  4. استخدام تعدادی کارمند و کارگر
4. به پولی که فرد برای تولید مصرف می‌کند **هزینه‌های تولید** می‌گویند.
5. هزینه تولید یک کشاورز
  1. زمینی در آن کشاورزی کند در مقابل به صاحب زمین اجاره (شخص، دولت، سازمان) می‌دهد.
  2. نیروی انسانی را به کار می‌گیرد و در مقابل به کارگران و کارمندان دستمزد یا حقوق می‌دهد.
  3. از سرمایه فیزیکی مثل تراکتور یا گاواهن و گاو استفاده می‌کند و قیمت یا اجاره آن را به صاحب آن می‌دهد.
6. در پایان تولید همه محصول و سود و زیان هرچه باشد به صاحب کار می‌رسد.
7. فرد با فروش محصولات خود، درآمد به دست می‌آورد.
8. اگر میزان درآمد از هزینه بیشتر باشد می‌گوییم تولید کننده از فعالیت خود سود برده است.
9. اگر میزان درآمد از هزینه کمتر باشد می‌گوییم تولید کننده ضرر و زیان برده است.
10. میزان سود برابر است با تفاوت درآمد و هزینه
11. با افزایش درآمد و کاهش هزینه‌ها از وضعیت زیان دوری کنید.

چگونه می‌توان هزینه تولید را کاهش داد بدون اینکه از میزان تولید کم کرد؟ با صرفه جویی و افزایش بهره‌وری مثل:

1. پرهیز از استخدام نیروی کار غیر لازم
2. صرفه‌جویی در مواد اولیه و انرژی
3. جلوگیری از ریخت و پاش‌ها
4. پیدا کردن بازار خوب برای فروش محصولات
5. فروش کالا با قیمت مناسب

مسئولیت اخلاقی و کسب درآمد حلال

1. هر فرد صرف نظر از اینکه شاغل هست یا نه نسبت به رفتارهای خود مسئولیت دارد. او در زندگیش نسبت به خود شهروندان محیط زیست و هر کسی یا چیزی که با او در ارتباط است مسئولیت و حق اخلاقی دارد این مسئولیت و حق اخلاقی در کسب و کار نیز وجود دارد.
2. کسب و کارهای حرام
  1. احتکار کالاهای مورد نیاز
  2. تولید و انتشار کتابها یا فیلمهای مبتذل و غیر اخلاقی
  3. کالایی را بر خلاف آنچه هست به مشتریان نشان می‌دهند تا مشتری را فریب دهند
  4. رشوه دادن و رشوه گرفتن هستند
  5. رباخواری
3. به طور کلی کسب و کارهایی که در مسیر تولید کالا و خدمات مشروع نباشند غارتگرانه و حرام هستند.
4. معمولاً دست افرادی که به کسب و کارهای حرام اشتغال دارند در روستاها و محله‌های کوچک زود رو می‌شود، آنها ترجیح می‌دهند به شهرهای بزرگ بروند تا راحت‌تر به فعالیت خود بپردازند.

نکات در مورد حل مسائل

1. اگر درآمد بیشتر از هزینه باشد = سود
2. اگر درآمد کمتر از هزینه باشد = ضرر و زیان
3. اگر درآمد برابر با هزینه باشد = سود صفر
4. در حل مساله اگر عدد درآمد از هزینه کمتر بود، عددی که در نهایت به دست می‌آید باید علامت منفی (-) داشته باشد.
5. برای تبدیل ماهانه به سالانه، عدد مورد نظر را در 12 ماه ضرب می‌کنیم.
6. برای تبدیل واحد تومان به ریال
  1. عدد مورد نظر را در 10 ضرب می‌کنیم
  2. یا یک صفر (0) به عدد مورد نظر اضافه می‌کنیم
7. برای محاسبه درصد، عدد مورد نظر را در عدد (مثلاً 12) داده شده ضرب می‌کنیم و عدد به دست آمده را تقسیم بر 100 می‌کنیم.
4. فرمول‌ها
  1. قیمت $\times$ کل محصول = درآمد
  2. هزینه - درآمد = سود (زیان)

● مساله اول

- فعالیت سالانه یک بنگاه تولیدی را در نظر بگیرید و با توجه به اطلاعات داده شده موارد خواسته شده را به دست آورید.
- الف. حقوق سالانه هر کارگر 15/000/000 تومان (مجموعاً 10 کارگر) ب. خرید ماشین آلات 300/000/000 تومان
ج. خرید مواد اولیه 50/000/000 تومان د. اجاره کارگاه 50/000/000 تومان
و. تولید کالا در طول سال 3/000 واحد ی. قیمت هر واحد کالا 200/000 تومان
1. میزان درآمد سالانه بنگاه چقدر است؟ **600,000,000 تومان**
2. فعالیت این بنگاه سود ده بوده یا زیان ده؟ **سود ده**
3. مبلغ سود یا زیان را مشخص کنید؟ **50,000,000 تومان**
 قبل از هر چیزی دستمزد کارگرها را محاسبه می‌کنیم.

$$\text{کل دستمزد کارگرها} = 15,000,000 \times 10 (\text{کارگر}) = \mathbf{150,000,000}$$
$$\text{کل هزینه ها} = 150,000,000 + 300,000,000 + 50,000,000 + 50,000,000 = \mathbf{550,000,000}$$
$$\text{قیمت} \times \text{کل محصول} = \text{درآمد}$$
$$\text{کل درآمد} = 3,000 \times 200,000 = \mathbf{600,000,000}$$

عدد به دست آمده درآمد از عدد هزینه بیشتر است بنابراین این کارگاه سود ده بوده است.

$$\text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{سود}$$
$$\text{سود} = 600,000,000 - 550,000,000 = \mathbf{50,000,000}$$

● مساله دوم

- صاحب یک پیتزا فروشی هزینه‌هایی به شرح ذیل دارد:
- (مجموعاً 3 نفر)، 2/000/000، دستمزد ماهیانه هر کارگر 7/500/000، اجاره ماهیانه 19/000/000 هزینه تهیه مواد اولیه 1/100. همچنین در این فست‌فودی در ماه گذشته 650/000، هزینه‌های ماهانه آب، برق، گاز 4/200/000 دستمزد آشپز هزار تومان فروخته شد. 32/000 عدد پیتزا به قیمت
- الف. سود و زیان این واحد صنفی را بر حسب ریال محاسبه کنید. (همه اعداد بر حسب تومان می‌باشد).
- قبل از هر چیزی دستمزد کارگر را محاسبه می‌کنیم.

$$\text{کل دستمزد کارگرها} = 2,000,000 \times 3 = \mathbf{6,000,000}$$
$$\text{هزینه} = 19,000,000 + 7,500,000 + 6,000,000 + 4,200,000 + 650,000 = \mathbf{37,350,000}$$
$$\text{قیمت} \times \text{کل محصول} = \text{درآمد}$$
$$\text{درآمد} = 1,100 \times 32,000 = \mathbf{35,200,000}$$

عدد درآمد از عدد کمتر است بنابراین صاحب پیتزا فروشی ضرر و زیان کرده است.

$$\text{هزینه} - \text{درآمد} = \text{زیان}$$
$$\text{زیان به تومان} = 35,200,000 - 37,350,000 = \mathbf{-2,150,000}$$

- در سوال محاسبه سود یا زیان را بر حسب ریال خواسته است، بنابراین باید تبدیل واحد تومان را به ریال انجام دهیم.
- برای تبدیل تومان به ریال دو راه وجود دارد 1. عدد مورد نظر را در عدد 10 ضرب می‌کنیم
2. به عدد مورد نظر یک صفر اضافه می‌کنیم

$$\text{ریال} = -2,150,000 \times 10 = \mathbf{21,500,000}$$

● مساله سوم

یک کارگاه تولید پوشاک ماهانه 1/000 عدد لباس و 200 جفت کفش تولید می کند، اطلاعات کارگاه به این صورت است:

الف. قیمت هر لباس 100/000 تومان

ب. قیمت هر جفت کفش 300/000 تومان

ج. هزینه مواد اولیه 60/000/000 تومان

د. دستمزد هر کارگر 4/000/000 تومان

و. هزینه آب و برق 8/000/000 تومان

1. میزان هزینه کارگاه را به دست آورید. **160,000,000 تومان**

2. میزان درآمد کارگاه را محاسبه کنید. **160,000,000 تومان**

3. سود یا زیان را محاسبه کنید. **سود صفر**

☑ قبل از هر چیزی دستمزد کارگر را محاسبه می کنیم.

هزینه کل دستمزد کارگرها $= 4,000,000 \times 23 (\text{کارگر}) = 92,000,000$

کل هزینه ها $= 60,000,000 + 92,000,000 + 8,000,000 = 160,000,000$

☑ در این سوال تولید دو کالای متفاوت وجود دارد برای به دست آوردن درآمد کل باید درآمد حاصل از دو کالا با هم جمع شود.

لباس $= 1,000 \times 100,000 = 100,000,000$

کفش $= 200 \times 300,000 = 60,000,000$

کل درآمد $= 100,000,000 + 60,000,000 = 160,000,000$

☑ عدد درآمد و هزینه با هم برابر هستند، بنابراین سود در این کارگاه صفر است.

هزینه - درآمد = سود (زیان)

$$\text{سود (زیان)} = 160,000,000 - 160,000,000 = 0$$

● مساله چهارم

در یک واحد تولید دفتر، ماهانه 2/500 عدد دفتر نقاشی هریک به ارزش 50/000 ریال تولید می‌شود. اگر هزینه‌های تولید در این کارگاه 7/100/000 تومان باشد سود ماهانه آن چند ریال است؟ سود سالانه را هم محاسبه کنید.

☑ در این سوال قیمت هر واحد دفتر به ریال گفته شده اما هزینه‌های تولید را به داده است و در نهایت سود ماهانه را به ریال خواسته است. بنابراین در اینجا یک تبدیل واحد خواهیم داشت.

$$\text{قیمت} \times \text{کل محصول} = \text{درآمد}$$

$$\text{ریال } 125,000,000 = 2,500 \times 50,000 = \text{درآمد}$$

☑ در این سوال عدد هزینه به تومان است برای اینکه سود را به ریال به دست آوریم تومان را به ریال تبدیل می‌کنیم.

$$\text{ریال } 71,000,000 = 7,100,000 \times 10 = \text{هزینه}$$

☑ عدد درآمد از عدد هزینه بزرگتر است بنابراین سود کرده است.

$$\text{سود ماهانه} = \text{درآمد} - \text{هزینه}$$

$$\text{سود ماهانه} = 125,000,000 - 71,000,000 = 54,000,000$$

$$12 \text{ ماه سال} \times \text{سود ماهانه} = \text{سود سالانه}$$

$$\text{سود سالانه} = 54,000,000 \times 12 = 648,000,000$$

مساله: با توجه به اطلاعات داده شده وضعیت اقتصادی سالانه بنگاه فروش خودرو با داشتن حدود 330 خودرو در سال و 12 نفر کارگر، به چه صورت است؟

ب. دستمزد ماهانه هر کارگر 850,000 ریال

الف. خرید قطعات وسایل سالانه: 330,000 ریال

ت. اجاره ماهانه بنگاه: 24,000,000 ریال

پ. فروش هر خودرو: 35,000,000 ریال

ث. هزینه ماهانه آموزش فرزندان مدیر بنگاه: 7,500,000 ریال

2. 10,908,600,000 زیان یا ضرر

1. 10,809,600,000 سود یا منفعت

4. 11,466,960,000 سود یا منفعت

3. 11,466,960,000 زیان یا ضرر

● مساله پنجم

امیرعلی و ستایش بعد از آن شب دست به کار شدند و تصمیم گرفتند به هر قیمتی به پدر و مادرشان نشان بدهند که که آنها دیگر بچه نیستند شاید در برخی موارد بهتر از بزرگترها تصمیم می گیرند. برای با تلاش فراوان اطلاعات زیر را از کارگاه دولتی پدرشان به دست آوردند

الف. خرید مواد اولیه برای تولید ماهانه ۱۰۰ میلیون تومان

ب. پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری سالیانه ۸۰۰ میلیون تومان

ج. دستمزد ماهیانه هر کارگر ۲ میلیون تومان مجموعاً ۲۰ کارگر

د. درآمد سالیانه ۵/۲ میلیارد تومان

1. لطفاً حساب کنید که کارگاه تولیدی آقای محمدی در طول یک سال سودده است یا زیان ده؟

مساله از ما سود یا زیان سالانه را می خواهد به همین دلیل در مرحله اول هزینه های ماهانه را به سالانه تبدیل می کنیم. عدد ماهانه را در عدد 12 ماه سال ضرب می کنیم.

12 ماه × تولید ماهانه مواد اولیه = مواد اولیه سالانه

$$\text{مواد اولیه سالانه} = 100,000,000 \times 12 = \mathbf{1,200,000,000}$$

دستمزد کارگر که مجموعاً 20 کارگر هستند که حقوق ماهانه، است که باید به سالانه تبدیل شود.

$$\text{دستمزد کارگر} = 2,000,000 \times (20 \text{ کارگر}) \times 12 \text{ ماه} = \mathbf{480,000,000}$$

$$\text{هزینه ها} = 1,200,000,000 + 800,000,000 + 480,000,000 = \mathbf{2,480,000,000}$$

عدد درآمد از هزینه بیشتر است پس سود کرده است.

هزینه - درآمد = سود

$$\text{سود} = 2,500,000,000 - 2,480,000,000 = \mathbf{20,000,000}$$

● مساله ششم

با توجه به اطلاعات داده شده در جدول زیر نتیجه عملکرد سالانه یک بنگاه اقتصادی با 4 کارمند و تولید سالانه 750 دستگاه به ارزش هر دستگاه 300,000 ریال کدام است؟ (سراسری 92)

1	اجاره بهای ماهیانه معادل	4,000,000 ریال
2	حقوق متوسط ماهیانه هر کارمند	200,000 ریال
3	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه	4,450,000 ریال
4	هزینه اسهلاک سالیانه معادل	12% حقوق سالیانه کارمندان

الف. 116,798,000 ضرر یا زیان

ب. 116,897,000 ضرر یا زیان

ج. 161,798,000 سود یا منفعت ✓

د. 161,897,000 سود یا منفعت

✓ در این سوال هزینه اسهلاک وجود دارد که باید به دست بیاید و جزء هزینه‌ها محاسبه شود.

✓ بعضی از موارد ماهانه داده شده، اما سوال از ما عملکرد سالانه را خواسته است بنابراین باید ماهانه‌ها را تبدیل به سالانه کنیم.

✓ برای درصد گرفتن عدد مورد نظر ضربدر درصد داده شده تقسیم بر 100

$$\text{حقوق سالانه کارمندان} = 200,000 \times 4 \times 12 = 9,600,000$$

$$\text{اجاره بها سالانه} = 4,000,000 \times 12 = 48,000,000$$

$$\text{هزینه اسهلاک} = 12 \times \left(\frac{\text{حقوق سالانه کارمندان}}{100} \right) \rightarrow 12 \times \frac{9,600,000}{100} = 1,152,000$$

$$\text{هزینه‌ها} = 9,600,000 + 48,000,000 + 4,450,000 + 1,152,000 = 63,202,000$$

قیمت × کل محصول = درآمد

$$\text{درآمد} = 750 \times 300,000 = 225,000,000$$

✓ عدد درآمد از عدد هزینه بزرگتر است بنابراین این بنگاه اقتصادی سود ده بوده است.

هزینه - درآمد = سود

$$\text{سود} = 225,000,000 - 63,202,000 = 161,798,000$$

● مساله هفتم

با توجه به اطلاعات داده شده، میزان هزینه، درآمد و سود را برای یک دوره یکساله محاسبه کنید.

الف. حقوق ماهانه هر کارگر 700,000 تومان (مجموعاً 5 کارگر)

ب. خرید مواد اولیه سالانه 5,000,000 تومان

ج. هزینه انرژی سالانه 9,000,000 تومان

د. اجاره ماهانه بنگاه اقتصادی 2,000,000 تومان

و. تولید سالانه 500 عدد کالا و قیمت هر واحد کالا 600,000 تومان

● مساله هشتم

با توجه به اطلاعات داده شده در جدول زیر نتیجه عملکرد سالیانه یک بنگاه اقتصادی با 15 نفر کارمند و تولید سالیانه 2,200 دستگاه، هریک به ارزش 1,200,000 ریال کدام است؟ (سراسری 94،99)

1	اجاره ماهیانه برای کارگاه تولیدی = 12,000,000 ریال	الف. 2,112,110,000 ریال (زیان یا ضرر)
2	حقوق متوسط ماهانه هر فرد کارمند = 850,000 ریال	ب. 2,211,100,000 ریال (زیان یا ضرر)
3	خرید مواد اولیه مورد نیاز سالانه به ارزش = 185,000,000 ریال	ج. 2,112,110,000 (سود یا منفعت)
4	هزینه استهلاک سالانه ماشین‌های تولیدی به ارزش = معادل 30٪ حقوق سالانه کارمندان	د. 2,112,100,000 (سود و منفعت)

مساله نهم

علی 100 میلیون تومان پول دارد. اگر تمام پول را در بانک بگذرد، در انتهای سال 20٪ سود می‌کند، اما او تصمیم می‌گیرد با این پول مرغداری احداث کند. او سالانه 40 میلیون تومان بابت اجاره مرغداری، 30 میلیون تومان بابت دستمزد و 30 میلیون تومان بابت مخارج دیگر (جوجه، مواد اولیه، آب و برق، گاز و...) می‌پردازد. اگر علی بتواند 16 هزارتن مرغ پرورش دهد و آن را کیلویی 10 هزارتومان بفروشد مقدار سود یا زیان او چقدر است؟
 هر یک تن معادل 1000 کیلو است.

الف. 60 میلیون تومان سود   ب. 60 میلیون تومان ضرر   ج. 40 میلیون تومان سود   د. 40 میلیون تومان ضرر